

Verslag participatiebijeenkomst Groene Zone Wassenaar

3 september 2020

Vanwege de coronamaatregelen vond deze bijeenkomst online plaats, via een breed aangekondigde livestream, die te volgen was op de speciale pagina www.wassenaar.nl/groenezone. Bewoners en ondernemers konden via Whatsapp vragen en reacties meegeven naar een tijdelijk telefoonnummer. Deze werden vervolgens aan de orde gesteld door de gespreksleider. Na afloop was de bijeenkomst ook nog terug te zien op de website.

Op donderdag 3 september organiseerde de gemeente Wassenaar een online bijeenkomst voor bewoners, ondernemers, omwonenden en andere geïnteresseerden en belangengroepen van de Groene Zone, het gebied tussen Katwijk en Wassenaar. Aanleiding is de herontwikkeling van het voormalig vliegveld Valkenburg. Op Katwijks grondgebied komt een nieuw dorp met ruim 5.000 woningen, en het gebied tussen Wassenaar en het nieuwe dorp wordt ingericht als Groene Zone. De gemeente Wassenaar is de trekker van de plannen voor de Groene Zone. Dit bijzondere, grotendeels agrarisch gebied wordt opnieuw vorm gegeven, met ruimte voor natuur, cultuurhistorie en extensieve recreatie. Tijdens de bijeenkomst op 3 september is de Nota van Uitgangspunten voor de Groene Zone toegelicht en zijn vragen van belangstellenden behandeld. Dit verslag is een samenvatting van de avond, inclusief alle vragen met antwoorden. De presentatie van de avond is te downloaden op de website, evenals de Nota van Uitgangspunten.

Introductie

Arjan Kaashoek, gespreksleider van communicatiebureau De Wijde Blik, opent de avond. Verder aanwezig zijn wethouder Kees Wassenaar en landschapsontwerper Fred Lansbergen. Gespreksleider Kaashoek legt uit hoe bewoners vragen kunnen stellen tijdens de avond via een tijdelijk WhatsApp nummer. Deze vragen worden dan vervolgens aan het einde van de presentatie beantwoord. Daarna bespreekt Arjan Kaashoek het programma van de avond.

Vervolgens neemt de wethouder het woord en licht toe wat het gebied zo bijzonder maakt. Het gebied ligt tussen Wassenaar en het nieuw te bouwen dorp Valkenburg. Ook is het een schakel tussen het duingebied en het Groene Hart, heeft het veel ecologische waarden en een rijke cultuurhistorie. Het gebied houdt de gemoederen in Wassenaar al lang bezig: er zijn al vele plannen gemaakt. Wassenaar werkt nu samen met de provincie, het Rijksvastgoedbedrijf en de gemeente Katwijk, en natuurlijk participeren de bewoners en ondernemers van het gebied.

Arjan Kaashoek vertelt dat het gebied niet voor niets de Groene Zone heet, aangezien er nadrukkelijk is gekozen voor behoud en versterking van de natuurlijke waarden van het gebied. Er spelen echter veel verschillende belangen. Arjan Kaashoek vraagt aan de wethouder hoe de gemeente hiermee om gaat. De wethouder licht toe dat de agrarische en cultuurhistorische waarden van het gebied goed gekoppeld kunnen worden aan de recreatieve waarde, zo lang het gaat om 'extensieve recreatie', dus relatief kleinschalig en niet belastend voor het gebied. Arjan Kaashoek zegt dat het niet de eerste keer is dat de Groene Zone wordt besproken en vraagt wat er is gedaan met de inventariserende gesprekken die architect Strootman in 2017 heeft gevoerd. De wethouder licht toe dat de uitkomsten van die gesprekken veel hebben geholpen om de huidige Nota van Uitgangspunten op te stellen. Ook ideeën vanuit de speciaal in het leven geroepen raads werkgroep zijn meegenomen in de nota.

Huidige situatie

Arjan Kaashoek legt kort de huidige stand van zaken uit. De Nota van Uitgangspunten is eerder behandeld door de Wassenaarse gemeenteraad. De raad heeft de Nota vrijgegeven voor participatie en inspraak. Er hebben inmiddels gesprekken plaatsgevonden met bewoners en ondernemers. Deze sessie vanavond geeft alle betrokkenen en geïnteresseerden de mogelijkheid hun mening te uiten. Daarnaast wordt de komende weken nog een aantal aanvullende gesprekken

gevoerd met belangenorganisaties. Op 21 september vindt een volgende internet-bijeenkomst met terugkoppeling op basis van de uitkomsten plaats. Hierna zal De Wijde Blik een participatierapport opmaken. Ook aan de partners waarmee bestuurlijk wordt samengewerkt is een reactie op de Nota gevraagd. Wanneer alle reacties bekend zijn zal de Nota zonodig worden aangepast en opnieuw aan de raad worden voorgelegd.

Vervolgtraject

Fred Lansbergen neemt vervolgens het woord en vertelt hoe het vervolgtraject er daarna uit zal zien. Hij geeft aan dat de eerste stap zal zijn om aan de hand van de vastgestelde uitgangspunten een uitvoeringsprogramma te maken. Het is lastig te voorspellen wanneer de eerste zichtbare veranderingen zijn te verwachten, maar de hoop is dat op het gebied van ecologische verbinding eind volgend jaar al de eerste resultaten te zien zullen zijn. De grotere, ingrijpende veranderingen zijn niet voor de korte termijn, maar er kunnen al kleine stappen worden genomen.

Samenvatting Nota van Uitgangspunten

In de Nota staat een aantal kwaliteiten, knelpunten en natuurlijk de uitgangspunten zelf. Deze worden kort samengevat.

Kwaliteiten

De belangrijkste kwaliteit van het gebied is ten eerste de openheid van het agrarische gebied, die de gemeente graag wil behouden. Ook heeft het gebied grote ecologische kwaliteiten. Het is een belangrijke schakel tussen de oude duinen en het veenweidegebied. Dat is aan de ene kant een ecologische kwaliteit en tegelijkertijd een recreatieve kwaliteit. Ook het water in het gebied is een belangrijke kwaliteit, zoals het Valkenburgse meer. Het meer valt officieel niet onder het grondgebied van Wassenaar, maar de toekomstige uitbreiding wel, dus is het alsnog opgenomen in de Nota.

Knelpunten

Fred Lansbergen nuanceert dat het MOB-complex en bedrijventerrein Maaldrift in de Nota als knelpunt wordt beschouwd. Niet zozeer het MOB-complex en het bedrijventerrein zelf zijn een knelpunt, dus die blijven intact. Het gaat meer om de ecologische verbinding die langs dat terrein loopt. Er zal een onderzoek komen naar de beste oplossing.

Bij de Camping Maaldrift geldt dat niet zozeer de hele camping een probleem is, maar dat het vooral gaat om het noordelijk deel ervan. Dat ligt direct langs de smalle ecologische verbinding en daarom zijn er gesprekken met de eigenaar van de camping om te kijken of het mogelijk is om het noordelijk deel van de camping te herstructureren.

Wel een duidelijk knelpunt voor de Groene Zone is Avalex, het afvalverwerkingsbedrijf. Er wordt bekeken of dit kan worden verplaatst.

Tot slot is de verkeersdruk op de N441 een knelpunt. Er wordt onderzocht of de verkeersdruk hier omlaag kan worden gebracht en de weg meer kan gaan functioneren als een lokale weg.

'Nader te onderzoeken'

In de Nota staat ook nog een categorie 'nader te onderzoeken'. Fred Lansbergen legt uit dat er een aantal elementen en bedrijven in het gebied zijn die soms minder passen in de uitgangspunten. Het plan is, indien gewenst, om samen met de desbetreffende eigenaren en ondernemers naar een oplossing te zoeken. Ook bekijkt de gemeente samen met de Vereniging voor Zweefvliegers waar de vereniging zo goed mogelijk in de Groene Zone kan worden gehuisvest.

De gespreksleider krijgt tussendoor alvast een vraag binnen. Een van de kijkers vraagt waar het Strootman-rapport te vinden is. Fred Lansbergen zegt toe dat dit opnieuw op de website van de gemeente zal worden geplaatst.

Fred Lansbergen vervolgt met de samenvatting van de Nota van Uitgangspunten en loopt elk van de uitgangspunten kort langs.

Uitgangspunt 1: begrenzing

Fred Lansbergen vertelt dat over de begrenzing van het gebied veel politieke discussie is geweest. De grenzen staan nu vast. Een klein deel van de noordelijke begrenzing zal worden vormgegeven als een vloeiende overgang van top-milieu wonen naar groen. Dit gebeurt in goed overleg met de gemeente Katwijk. De gemeente Wassenaar hecht sterk aan een groene omlijsting van de Groene Zone.

Uitgangspunt 2: landschappelijke kaders

Belangrijke landschappelijke kaders zijn het behouden van de openheid en het behouden van de hoofdbestemming van het gebied: het agrarisch gebruik.

Voor een drone-testgebied, dat samenhangt met de activiteiten in Unmanned Valley, zal samen met de gemeente Katwijk een nieuwe locatie worden gezocht. Het zoekgebied omvat zowel een deel van de Groene Zone als een deel van de Mient Kooltuin op Katwijks grondgebied. Voor de komende 5-10 jaren is overigens een tijdelijke oplossing voorzien op het voormalig vliegveld zelf. De gemeente wil paardenhouderijen concentreren aan de zuidzijde van het gebied, zodat de rest van het gebied zo open mogelijk kan blijven.

Uitgangspunt 3: waterstaatkundige kaders

Het uitgangspunt is om de oude waterstructuur (van voor de aanleg van de landingsbaan) zoveel mogelijk te herstellen, met toevoeging van ecologische kwaliteiten. Ook zal er geprobeerd worden de grotere watergangen doorvaarderbaar te maken en wordt de deels gedempte tankgracht - een rijksmonument - weer opgegraven.

Uitgangspunt 4: cultuurhistorische kaders

In de Groene Zone liggen op de oude strandwallen enkele oude boerderijen. Deze worden zoveel mogelijk beschermd en versterkt, met mogelijk een aantal mooie doorzichten. Andere cultuurhistorische kaders zijn vanavond al genoemd, zoals de tankgracht.

Uitgangspunt 5: ecologische kaders

De gemeente heeft samen met de provincie als doel gesteld om een goede verbinding te maken tussen de oude duinen en het Groene Hart. Zo wordt gestimuleerd om flora en fauna het gebied in te krijgen. Heel concreet is de reeds aangelegde faunapassage bij Maaldrift. Aan de zijde van de Groene Zone moeten de dieren nog beter hier naar toe worden geleid, zodat de faunapassage optimaal wordt benut. Verder kunnen er vanuit ecologisch oogpunt delen worden afgegraven, zodat er een plas-dras situatie ontstaat. Dit kan voor tal van soorten een ideale leefomgeving opleveren.

Uitgangspunt 6: recreatieve kaders

Waar mogelijk worden nieuwe fietspaden toegevoegd, in samenspraak met de gemeente Katwijk. Het stoomtrein tracé heeft recreatieve waarde, maar past tegelijkertijd vanwege het vervuilende karakter minder goed in de Groene Zone. Er komt een goede plek langs het Valkenburgse meer. Het verdere verloop van dit tracé is nog onduidelijk. Verder onderzoeken we of er ook ruiterspaden door het gebied kunnen komen. Hetzelfde geldt voor laarzenpaden.

Uitgangspunt 7: verkeer

Fred Lansbergen geeft aan dat er al veel paden voor langzaam verkeer in het gebied lopen, die ook kunnen worden benut voor recreatieve routes. Alleen waar nodig worden er nieuwe paden gemaakt. Daarnaast zal er geprobeerd worden het autoverkeer in het gebied zoveel mogelijk te

beperken tot bestemmingsverkeer, en niet voor doorgaand verkeer. Dit is ook het streven voor de N441. Om dit te bereiken wordt samengewerkt met de gemeente Katwijk.

Uitgangspunt 8: duurzaamheid

Fred Lansbergen legt uit dat dit algemene kaders zijn die de gemeente graag wil inbedden in het totaalplaatje. Denk aan het stimuleren van een gezonde levensstijl. Duurzaamheid - in brede zin - betekent naast een groen gebied ook een gebied van hoge kwaliteit dat lang behouden kan worden.

Uitgangspunt 9: financiën

Er komt ondertussen een vraag binnen over hoe de financiering van de grotere inrichtingsmaatregelen is geregeld. Dit hangt samen met het laatste uitgangspunt, de financiële kaders. Fred Lansbergen antwoordt dat de verwachting is dat de plannen vier miljoen zullen kosten, wat de gemeente Wassenaar niet alleen zal kunnen dragen. Er worden samenwerkingspartners gezocht, zoals de Provincie maar ook de partijen die de nieuwe woonwijken op Katwijks grondgebied realiseren. Daardoor worden mogelijke zeldzame diersoorten verdrongen. De Groene Zone kan dienen als nieuw opvanggebied. Ook compenserende waterberging kan mogelijk een plek in de Groene Zone krijgen. Die partijen dragen in dat geval bij aan de plannen die de gemeente met de Groene Zone heeft. Bij de financiën wordt komende tijd nader bekeken wat wanneer mogelijk is en wat prioriteit heeft.

Vragen

Arjan Kaashoek schakelt over naar de vragen. Er zijn veel vragen (voornamelijk van één persoon) over het zweefvliegen. Een van deze vragen is of er in het zoekgebied van de Groene Zone ook ruimte voor de sport vliegende recreatie luchtvaart zal zijn en of er rekening is gehouden met de Drone Valley presentatie: misschien is er een samenwerking mogelijk. Zou de AZV (de zweefvliegvereniging) de komende tijd ook aan tafel kunnen zitten bij de gesprekken? Dezelfde persoon vraagt ook waarom de paardenhouderijen wel kunnen blijven en de recreatieve luchtvaart niet. En of de gemeente ook bereid is naast het zweefvliegen elektrisch vliegen te faciliteren.

De wethouder antwoordt dat de gemeente Wassenaar medewerking wil geven aan het zweefvliegen, maar ook heeft moeten constateren dat de ruimte die de gemeente daarvoor beschikbaar heeft beperkt is. Bovendien wordt er al meer dan 10 jaar niet meer vanaf Valkenburg gevlogen. Er zal instemming van grondeigenaren nodig zijn. Een combinatie of samenwerking met Drone Valley is denkbaar. De gemeente heeft een alternatieve locatie voor huisvesting van de zweefvliegvereniging aangedragen. De vereniging kijkt nu bij de huidige locatie van Avalex of daar ruimte voor de huisvesting van de zweefvliegers. Als dat kan dan is de gemeente bereid daaraan mee te werken. Het Rijk is nieuwe regelgeving aan het maken voor het inrichten van het luchtruim, dus dat kan ook een complicerende factor zijn. De wethouder zegt dat de zweefvliegers niet bij de gesprekken van de komende twee weken zitten, omdat er al vaker met deze groep is gesproken.

Een andere kijker stelt dat de luchtvaartregeling waarover wordt gesproken geen luchtvaartregeling is maar een luchthavenregeling die wordt uitgegeven door de provincie en dat de maximale hoogte voor vliegen in samenspraak met Schiphol wordt bepaald. De wethouder antwoordt dat dit een langlopende en technische discussie is, maar dat het erop neerkomt dat aankomende regelgeving van hogere overheden zweefvliegen in de toekomst lastiger lijkt te maken.

De eerste vraagsteller vraagt ook of het moreel acceptabel is om in de tankgracht – aangelegd door de Duitse bezetter met behulp van dwangarbeid – te investeren. De wethouder zegt dat hier voorzichtig mee omgegaan moet worden, maar dat het wel een rijksmonument is. Als overheid heb je een plicht om daar goed voor te zorgen, ook al is het gevoelig erfgoed. Arjan Kaashoek vraagt of er juist vanwege de beladen historie van de tankgracht ook een heldere uitleg komt bij de

tankgracht en dat bevestigt de wethouder. (Naschrift: de gespreksleider sprak hier van een bouwwerk waarmee de nazi's de bezetters wilden tegenhouden, dit was een verspreking, hij bedoelde uiteraard te zeggen dat de nazi's de bevrijders wilden tegenhouden.)

Noot: bij navraag bleek het niet over de zweefvliegvereniging te gaan, maar over de Leidse LuchtvaartClub, een modelvliegvereniging.

Er is een vraag over (het gebrek aan) duurzame energie samenwerkingsvormen en vraagt of het gemeentebestuur een kleine zonneweide in dit gebied snel mogelijk wil maken. De wethouder antwoordt dat dit nu in de plannen niet meegenomen is en dat dit deels haaks staat op de huidige ecologische plannen, maar dat er nog naar zal worden gekeken.

Van verschillende bewoners komen er vragen binnen over de toekomst van de woonwagenlocatie en de volkstuinten aan de Ruigelaan. De wethouder antwoordt dat beide functies kunnen worden behouden. Vanwege wettelijke verplichtingen is beperkte uitbreiding van de woonwagenlocatie zelfs mogelijk.

Vervolgens wordt de vraag gesteld of de Hoge Klei ook in de Groene Zone ligt. Dit is het geval, en de wethouder zegt dat er wensen zijn om van hier woningbouw te realiseren, maar de gemeente wil dat liever niet en dit gebied juist bij de Groene Zone betrekken.

Er wordt gevraagd of er meer (fiets)paden voor medegebruik voor recreatieve rond- en verbindingsritten kunnen worden ingericht. De wethouder zegt de mogelijkheden te bekijken, maar dat de fietspaden niet breder zullen worden gemaakt voor grote rytuigen.

Vervolgens komt de vraag in hoeverre particulieren subsidie kunnen krijgen om de oevers die zij bezitten aan de Kaswatering aan te passen op de ecologische wensen. Fred Lansbergen vermoedt dat er inderdaad mogelijkheden zijn om subsidie aan te vragen bij de provincie. Via een mail aan groenezone@wassenaar.nl kan de vraagsteller meer informatie op maat krijgen.

Een andere omwonende vraagt op welke manier Nieuw Valkenburg, Mient Kooltuin en de Groene Zone met elkaar verbonden worden. Fred Lansbergen antwoordt dat de gebieden alleen met langzaam verkeer routes zullen worden verbonden. Wassenaar en Katwijk streven naar afwaardering van de N441 (een provinciale weg). De nieuwe woonwijk zal voor autoverkeer uitsluitend worden ontsloten door middel van een aantal 'inprikkers' vanaf de N206 (de nieuwe Rijnlandroute). Er komt geen doorkoppeling vanuit de nieuwe woonwijk naar de N441, alleen voor openbaar vervoer.

Er komt een opmerking binnen over het zoekgebied paardenhouderijen aan de zuidrand. De duurzame uitbreiding van bestaande paardenhouderijen zou niet beperkt moeten worden tot de Hoogeboomseweg maar ook de overzijde van de Oostdorperweg. Fred Lansbergen zegt dit in overweging te zullen nemen.

Iemand anders vraagt waarom de waterberging niet gecombineerd wordt met de visvijver. Fred Lansbergen antwoordt dat hier nog over gepraat zal worden, in samenspraak met de betrokkenen. Ook komt er een vraag binnen over de Marinehaven. Deze ligt wel in het gebied maar wordt niet genoemd in de Nota. Fred Lansbergen zegt dat er samen met de wethouder al eerder een gesprek is geweest met vertegenwoordigers van de jachthaven. Wat de gemeente betreft blijft de Marinehaven gehandhaafd zonder verdere aanpassingen, indien er is voldaan aan de randvoorwaarden. Dat is dan ook de reden dat de Marinehaven niet in de Nota wordt genoemd.

Vervolgens komt de vraag of het wandelen en fietsen langs de Katwijkseweg van elkaar gescheiden kan worden. Dezelfde vraagsteller vraagt ook of een directe aansluiting van locatie Valkenburg

naar de N441 van de baan is. Fred Lansbergen antwoordt dat de weg van de provincie is, dus dat er niet direct een antwoord kan worden gegeven. Als gezegd is het streven van de gemeente om de verkeersintensiteit op de Katwijkse weg (de N441) te verminderen of de weg zelfs af te waarderen. Iemand anders vraagt vervolgens of de bestaande grenzen voor Natura 2000 uitgebreid worden. Fred Lansbergen antwoordt dat dit vooralsnog niet het plan is. De grenzen worden op nationaal niveau vastgesteld. De kwaliteit van de gebieden wordt op Europees niveau bewaakt.

De volgende vraag is of Wassenaar via het Rijksvastgoedbedrijf invloed kan uitoefenen op een recreatieve luchtvaart locatie. De wethouder bevestigt dat hierover geruime tijd gesprekken worden gevoerd, maar uiteindelijk beslist het Rijk hierover.

De laatste vraag is of er ook aansluiting van het gebied op het Barakkenbos en het Panbos komt. De wethouder zegt dat er geen directe aansluiting komt in de vorm van een tunnel, maar dat er zoveel mogelijk aansluiting zal worden gezocht.

Afsluiting

Arjan Kaashoek sluit de avond af en neemt wat praktische zaken door: het tijdelijke telefoonnummer kan niet langer worden gebruikt, maar vragen kunnen altijd nog worden gesteld op de website van de gemeente: www.wassenaars.nl/groenezone.

De volgende bijeenkomst is op 21 september om 20.00 uur, opnieuw online op deze plek. Op die bijeenkomst koppelen we zoveel mogelijk terug wat we hebben opgehaald in de gesprekken en ook via deze bijeenkomst. We proberen daarbij zoveel mogelijk aan te geven

- a) wat er kon worden verwerkt in de Nota;
- b) wat er zal worden verwerkt in het vervolgtraject, zoals het Uitvoeringsprogramma;
- c) wat niet kon worden verwerkt en waarom dat zo is.

Wethouder Kees Wassenaar dankt iedereen voor het kijken en voor het actief toesturen van vragen, suggesties en opmerkingen.